

Eduskunnan hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Lausuntopyyntöne 29.4.2021

Maahanmuuttoviraston lausunto hallituksen esityksestä HE 206/2020 vp

Maahanmuuttovirasto kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi henkilökorttilain, passilain, henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa annetun lain 15 ja 38 §:n sekä ulkomaalaislain 33 a ja 159 §:n muuttamisesta HE 206/2020 vp. Maahanmuuttovirasto lausuu esityksestä siltä osin, kun sillä on vaikutuksia viraston toimintaan ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Maahanmuuttovirasto pitää esitystä yleisesti ottaen perusteltuna ja selkeänä. Hallituksen esitys täydentää Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2019/1157 (EU:n ID-asetus). Ulkomaalaislakiin ehdotetut muutokset ovat vähäisiä ja teknisluonteisia. Ulkomaalaislain 33 a §:stä ehdotetaan poistettavaksi informatiivinen viittaus kolmansien maiden kansalaisten oleskeluluvan yhtenäisestä kaavasta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1030/2002 muuttamisesta annettuun neuvoston asetukseen (EY) N:o 380/2008. Maahanmuuttovirasto täyttää jo tällä hetkellä oleskelulupakorttien osalta nyt ehdotetut edellytykset, eikä ehdotetulla muutoksella olisi siten merkittävää vaikutusta viraston toimintaan. Maahanmuuttovirasto kannattaakin viittauksen neuvoston asetukseen (EY) N:o 380/2008 poistamista ulkomaalaislain 33 a §:stä tarpeettomana.

Ulkomaalaislain 159 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin rekisteröintitodistuksen tietosisältöä koskevat säännökset. Pykälään lisättäisiin tältä osin viittaus EU:n ID-asetukseen. Ehdotus edellyttää tiettyjä teknisiä muutoksia Maahanmuuttoviraston asiakirjapohjiin. Muutosten kustannusvaikutukset eivät ole kovinkaan merkittäviä ja ehdotusta voidaankin pitää kannatettavana. Ehdotettu sääntelyratkaisu vastaisi myös 33 a §:n mukaista tapaa viitata merkitykselliseen unionitason sääntelyyn.

Hallituksen esityksen perustelutekstin perusteella valmistelussa on arvioitu myös ratkaisumallia, jossa unionin kansalaisten perheenjäsenten, jotka eivät ole unionin kansalaisia, maassa oleskeluoikeuden ilmentämiseksi myönnettävän oleskelukortin jatkoluvan hakemisen yhteydessä luovuttaisiin ulkomaalaislain 60 d §:n mukaisesta kevennetystä menettelystä, jonka mukaan sormenjäljet otetaan vain poikkeuksellisesti. Maahanmuuttovirasto yhtyy valmistelussa esitettyyn arvioon, että ratkaisu asettaisi unionin kansalaisten perheenjäsenet, jotka eivät ole unionin kansalaisia, menettelyn osalta heikompaan asemaan kuin maassa oleskeluvalla olevat kolmannen maan kansalaiset.

Maahanmuuttovirasto pyrkii jatkuvasti tehostamaan toimintaansa muun muassa menettelyjä keventämällä ja automatisaatiota edistämällä aina kun se on lain puitteissa mahdollista. Ulkomaalaislain 60 d §:n kevennetystä menettelystä luopuminen lisäisi asiointia viraston palvelupisteissä ja edustustoissa ja olisi siten vastoin toiminnan tehostamistavoitteita. Siksi on hyvä, ettei sitä ehdoteta esityksessä.

Maahanmuuttoviraston näkemyksen mukaan EU:n ID-asetuksen 10 artiklan edellytykset täyttyvät voimassa olevan sääntelyn puitteissa, kun biometristen tunnistajien ja hakijan henkilöllisyyden yhtenevyys varmistetaan ensimmäisen oleskelukortin hakemisen yhteydessä ja jatkolupaa haettaessa edellytetään vahvaa sähköistä tunnistautumista. Maahanmuuttovirasto katsoo, että toimintaa tulisi entisestäänkin tehostaa vähentämällä asiointitarvetta hyväksymällä passilain säännösten tavoin riittävän tuoreet aiemman hakemuksen yhteydessä otetut sormenjäljet ja mahdollistamalla pelkästään sähköinen asiointi vahvasti tunnistautuneena ilman henkilökohtaista käyntiä silloin, kun aiemmat sormenjäljet on otettu enintään kuusi vuotta aiemmin, riippumatta minkälaisesta oleskelulupakortista tai oleskelukortista on kyse.

Maahanmuuttovirasto toteaa yleisellä tasolla, että hallituksen esityksessä ehdotettua unionin oikeuteen perustuvaa henkilökortin ja henkilökorttirekisterin tietosisällön laajentamista sormenjälkitiedoilla, tietosuoja- ja tietoturva-vaatimukset huomioiden, on pidettävä positiivisena asiana. Näin on erityisesti huomioiden EU:n ID-asetuksen tavoitteet henkilökorttien luotettavuuden ja turvallisuuden varmistamisesta. Henkilökortilla osoitetaan tietyissä tapauksissa sen haltijan matkustusoikeus. Biometristen tietojen käyttäminen on luotettavin keino oikean henkilöllisyyden varmistamiseen, joten niiden käyttämisen avulla voidaan ehkäistä asiakirjojen väärinkäytöksiä ja esimerkiksi niihin liittyviä sisäiseen turvallisuuteen kohdistuvia uhkia. Asiakirjojen väärinkäyttö ja väärällä henkilöllisyydellä esiintyminen loukkaa myös yksilön yksityisyyden suojaa, joten sormenjälkien hyödyntämistä tällaisten tapausten ehkäisemisessä on pidettävä perusteltuna.

Ylijohtaja

Jari Kähkönen

Erityisasiantuntija

Santtu Viiman

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä.
Maahanmuuttovirasto 05.05.2021 klo 13:09. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Hallintovaliokunta